

ЗАТВЕРДЖЕНО
Педагогічною радою
Лисичанського промислово-
технологічного фахового коледжу
« 20 » грудень 2021 року
Протокол № 1/2021
Голова педагогічної ради
Григорук М.І. СІГАЛІА СКІБА
Відомо в цілому
№ 2/2021 « 20 » грудень 2021 року

ПОЛОЖЕННЯ

про підготовку, проведення та оцінювання відкритих занять
в Лисичанському промислово-технологічному
фаховому коледжі

ПОЛОЖЕННЯ

про підготовку, проведення та оцінювання відкритих занять в Лисичанському промислово-технологічному фаховому коледжі

I. Загальні положення

Відкрите заняття – це одна з форм педагогічного контролю, метою якого є виявлення рівня професійної компетенції та педагогічної майстерності викладача з метою подальшого удосконалення викладацької діяльності. Систематичний контроль створює належний порядок у процесі навчання, стимулює мотивацію викладачів і студентів. Він спонукає викладача постійно самовдосконалюватися, професійно зростати. Коло критеріїв оцінки педагогічної діяльності викладача дозволяє розглянути цю діяльність у комплексі, виявити, що заслуговує на увагу, може бути розповсюджено, а, з іншого боку, які саме аспекти потребують подальшого коригування або вдосконалення.

Відкрите заняття виконує такі функції:

- **інформаційну** – з одного боку, виявляється інформація щодо рівня професійної компетенції та педагогічної майстерності викладача, з іншого – щодо рівня підготовленості студентів групи;
- **діагностуючу** – виявляються провідні методи і прийоми, що застосовуються викладачем, їх відповідність цілям заняття, урахуванням специфіки аудиторії, встановлюються причини певних прогалин у знаннях студентів;
- **мотивуючу** – стимулює подальше вдосконалення професіоналізму викладача та навчальної діяльності студентів;
- **прогнозуючу** – дозволяє поширювати передовий досвід, окреслювати шляхи зростання педагогічної майстерності викладача.

Відкриті семінарські заняття виконують функції:

- **навчальну** (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- **розвивальну** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними джерелами, розвиток умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- **виховну** (виховання відповідальності, працездатності, виховання культури спілкування і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби раціоналізації навчально-пізнавальної діяльності та організації дозвілля);
- **діагностично-коригувальну та контролюючу** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин у його засвоєнні та їх подолання).

Відкрите заняття – форма активного методичного навчання, яка сприяє впровадженню досягнень педагогічної науки в практику й активному поширенню педагогічного досвіду.

Є такі види відкритих занять:

пробне – відкрите заняття, що проводиться претендентом на посаду викладача для підтвердження своєї професійної придатності. Його особливістю є те, що особа, яка проводить таке заняття, може не мати педагогічного досвіду. Крім того, вона практично не знає особливостей тієї аудиторії, з якою вона працюватиме. Пробні заняття проводяться за рішенням голови циклової комісії з метою визначення підготовленості викладача та допуску його до проведення занять зі студентами, а також розгляду організації та методики проведення занять з нових тем. Із цією метою може бути рекомендоване проведення пробного заняття при прийманні на роботу нового співробітника. Допускається проведення пробного заняття без студентів, тільки перед викладацьким складом. Тему пробного заняття та час його проведення визначає методист коледжу та голова циклової комісії;

показові – відкриті заняття, які проводяться досвідченими викладачами з метою демонстрації передових методик викладання, використання новітніх освітніх технологій, перш за все, для молодих викладачів або для колег із інших навчальних закладів. Це найбільш кваліфіковані викладачі коледжу. Ухвалу про проведення таких занять виносять заступник директора з НВР і методист за погодженням із викладачами, які будуть проводити показові відкриті заняття. Такі заняття також обговорюються на засіданнях відповідних колегіальних методичних органів з ухваленням рекомендацій щодо впровадження у навчальний процес новітніх методів і технологій навчання, з якими викладачі були ознайомлені під час цих навчальних занять.

планові (поточні) відкриті заняття є обов'язковими і проводяться до атестації педагогічних працівників. Такі відкриті заняття проводяться не пізніше як за місяць до підсумкового засідання атестаційної комісії I рівня у поточному навчальному році. Витяг із рішення циклової комісії подається до методичного кабінету коледжу;

позапланові відкриті заняття проводяться у разі надходження до адміністрації коледжу письмової заяви (заяв) студентів зі скаргою на низький рівень проведення навчальних занять тим чи іншим штатним викладачем. Ухвалу про необхідність проведення таких занять виносить директор або заступник директора з навчально-виховної роботи за погодженням із завідувачем відділення і головою відповідної циклової комісії;

конкурсне відкрите заняття проводиться викладачем, який претендує на присвоєння педагогічного звання «старший викладач» або «викладач-методист» або бере участь у конкурсі на заміщення вакантної посади. Особливістю конкурсних відкритих занять є те, що на них присутні не тільки члени циклової комісії, але й інші компетентні особи. Така процедура присвоєння педагогічного звання передбачає призначення методичною радою коледжу комісії, члени якої потім звітують про рівень професійної компетентності та методичної підготовленості претендента на звання і дають рекомендації щодо рішення, яке приймає атестаційна комісія I рівня (про порушення клопотання перед атестаційною комісією III рівня).

Пробні, показові та позапланові відкриті заняття проводять тільки за потреби.

При складанні графіка необхідно враховувати побажання викладачів, за якими залишається право вибору теми і дати відкритого заняття.

Заняття зараховується як відкрите лише за умови присутності на ньому не менше 2 членів адміністрації, методиста коледжу. В іншому випадку проведене заняття кваліфікується як взаємовідвідування.

Остаточний графік відкритих занять затверджується на засіданні циклової комісії із занесенням його до протоколу. Форма графіка наведена в додатку 1.

В окремих випадках допускається внесення змін до графіка. Наприклад, у разі хвороби викладача, термінового відрядження тощо. Тоді відкрите заняття переноситься на інший термін, але у жодному разі не відміняється. У разі необхідності інформація щодо проведення пробних і конкурсних занять оголошується окремо. Повідомлення про конкурсне відкрите заняття прийнято робити через оголошення, яке вивішується на дошці оголошень коледжу чи сайті коледжу не пізніше, як за тиждень до його проведення.

Викладачі, які проводять відкриті заняття, зобов'язані:

- повідомити голову циклової комісії про тему заняття, методичну ціль, дату, час його проведення, а також аудиторію, у якій буде проходити заняття;
- підготувати необхідні інформаційні матеріали (наочність, мультимедійну презентацію, навчальні фільми тощо);
- замовити технічні засоби навчання і перевірити їхній робочий стан;
- підготувати аудиторію і повідомити студентів про те, що заняття є відкритим, а якщо проводиться лекція-діалог або використовуються інші нестандартні форми занять, – підготувати студентів до їх проведення;
- чітко дотримуватися програми навчальної дисципліни, теми та змісту заняття;
- на прохання голови циклової комісії подати текст/конспект лекції, оновлену методичну розробку заняття.

Обов'язковим елементом методичної розробки є рецензії (внутрішня, в межах циклової комісії, та зовнішня). Усі методичні розробки відкритих занять обговорюються на засіданнях відповідних циклових комісій і після схвалення стають здобутком всього педагогічного колективу коледжу. Методичні розробки відкритих занять зберігаються у методичному кабінеті коледжу та у викладача.

Голова циклової комісії веде облік проведення відкритих занять викладачів з метою оптимізації їх планування та складання графіка відкритих занять циклової комісії на навчальний рік.

До графіка відкритих занять насамперед включаються викладачі:

- які претендують на присвоєння педагогічного звання (конкурсні відкриті заняття);
- які проходять чергову/позачергову атестацію (планові відкриті заняття);

– за результатами проведення занять яких були зроблені негативні висновки у зв'язку з низьким рівнем засвоєння навчальної дисципліни за результатами перевірки залишкових знань, проведення директорських контрольних робіт, анкетування студентів тощо (позапланові відкриті заняття).

Через два тижні після початку навчального року один екземпляр графіка надається цикловою комісією до методичного кабінету, другий – розміщується на інформаційному стенді.

Інформація про відкрите заняття за тиждень до його проведення додатково оприлюднюється через оголошення на інформаційному стенді коледжу.

Відкриті заняття та взаємовідвідування проводяться відповідно до розкладу навчальних занять з метою обміну досвідом, надання допомоги викладачам в організації занять і методиці їх проведення.

II. Планування й проведення відкритого заняття

На початку навчального року (до 30 вересня) цикловими комісіями складається графік проведення відкритих навчальних занять на рік. За один тиждень до проведення відкритого заняття запрошуються всі бажаючі. Для цього вивішуються оголошення про час, місце проведення заняття

Відвідувачі повинні прийти в аудиторію до початку заняття, дотримуватися педагогічного такту та не втручатися в хід заняття.

В обов'язковому порядку на відкритому занятті повинні бути присутніми представники адміністрації коледжу, члени атестаційної комісії коледжу, методист коледжу, голова циклової комісії, а також працівники, що мають стаж педагогічної роботи не менше трьох років.

Відкрите заняття вважається проведеним, якщо воно тривало дві академічні години, на занятті протягом зазначеного часу (з початку і до кінця заняття) були присутні члени атестаційної комісії коледжу, голова і не менш як 2/3 викладачів циклової комісії, вільних від навчальних занять.

Запрошені повинні звернути увагу на те, як викладач досягає поставленої мети, за допомогою яких методичних прийомів і засобів навчання реалізує вимоги навчальної програми, які результати проведеного заняття.

III. Обговорення й аналіз відкритого навчального заняття

Безпосередньо після заняття проводиться його обговорення та складається протокол, у якому відзначаються позитивні сторони заняття, зауваження, пропозиції щодо вдосконалення методики навчання. Обговорення проводять, дотримуючись ustalenoї послідовності. У першу чергу слово надається викладачеві, який проводив відкрите заняття, для формулювання мети навчального заняття, обґрунтування вибору методів і прийомів, якості їх використання. Виступ викладача має допомогти присутнім зрозуміти його педагогічний задум, особливості застосовуваних ним методів і прийомів, що лежать в основі системи його роботи.

Виступаючі повинні детально проаналізувати переваги та недоліки заняття, оцінити заняття з навчально-методичної точки зору, звернути увагу на досягнення поставлених цілей навчання, виховання й розвитку, на ефективність використання засобів мультимедіа, наочного приладдя, дидактичних матеріалів та ін. При обговоренні можна відзначити недоліки, помилки, допущені в організації й проведенні заняття, надати рекомендації щодо вдосконалення системи роботи (Додатки 3-5).

Завершальне слово надається членам атестаційної комісії коледжу, представникам адміністрації коледжу. Підсумовуючи висловлені пропозиції та зауваження, називають те, що було непомічене присутніми, дають оцінку рівню підготовки викладача, прийомам і методам, використаним на занятті, зазначають глибину розкриття поставленої мети відкритого навчального заняття.

Прикінцеве слово для виступу надається викладачеві, який проводив відкрите заняття. Він зазначає, з якими зауваженнями погоджується і що є дискусійним, обґрунтовує свою точку зору.

Результати проведення відкритих занять, відображені у відгуках та витягах із протоколів засідань циклових комісій, аналізуються методичною радою коледжу. На їх підставі методична рада розробляє заходи щодо вдосконалення освітнього процесу коледжу та надає їх для схвалення педагогічною радою щороку, під час першого засідання у вересні.

IV. Критерії оцінювання педагогічної майстерності

Під час відвідування відкритого заняття звертають увагу на:

- відповідність змісту заняття (теми і питань, що розглядаються) робочій програмі дисципліни;
- наявність у викладача плану-конспекту заняття;
- форми роботи зі студентами (фронтальна, групова, індивідуальна, самостійна);
- правильність добору викладачем матеріалу для заняття, науковість його викладу;
- зв'язок теорії з практикою (розкриття практичної значущості знань, використання знань на практиці);
- використання викладачем власних розробок з курсу;
- внутрішньопредметні й міжпредметні зв'язки;
- звернення до різних джерел інформації (зі списку основної та додаткової літератури);
- застосування технічних засобів навчання та інформаційних технологій на занятті;
- використання наочного приладдя, дидактичного матеріалу;
- відповідність обраних методів змісту заняття, рівню підготовки студентів;
- ефективність застосовуваних методів і прийомів;
- використання інноваційних методів навчання;
- активізацію студентів на занятті, диференційний підхід у роботі з ними;
- організацію СРС;
- контроль рівня засвоєння знань студентами;
- вміння використовувати актуальні для всіх спеціальностей загальні компетентності для всіх освітніх рівнів: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, застосовувати знання у практичних ситуаціях, планувати та управляти своїм часом, грамотно спілкуватися державною мовою, як усно так і письмово, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність працювати в команді та до міжособистісної взаємодії;
- для освітнього рівня молодший бакалавр перелік загальних компетентностей обов'язково включає: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області;
- підведення підсумків заняття;
- досягнення поставлених цілей;
- дисципліну й увагу аудиторії на занятті (концентрація та увага, характер питань, що ставлять студенти викладачеві тощо).

Крім загальних питань, характерних для всіх видів занять, при оцінці занять необхідно враховувати спеціальні критерії оцінювання лекційних та семінарських занять.

Критерії оцінювання якості відкритої лекції – це зміст, методика, керівництво роботою студентів, лекторські дані, результативність лекції.

1. Зміст лекції.

Науковість, доказовість і аргументованість.

Інформативність (відповідність сучасному рівню розвитку науки).

Висвітлення історії питання та різних концепцій.

Використання прикладів, яскравих фактів з практики.

2. Методика читання лекцій.

Дотримання зовнішнього й внутрішнього регламенту занять (початок, кінець, розділи лекції).

Чітка структура лекції і логіка викладання.

Доступність роз'яснення нових термінів і понять. Формулювання тез і висновків.

Використання прийомів закріплення: повторення, підведення підсумків наприкінці лекції.

3. Керівництво роботою студентів.

Акцентований виклад матеріалу лекції (виділення темпом, голосом, інтонацією,

повторенням найбільш важливої інформації).

Надання пауз для запису, конспектування, завдання лектора – надати можливість студентам для осмисленого конспектування.

Організація зорового сприйняття матеріалу (запису на дошці, демонстрація ілюстративного матеріалу, використання інформаційних технологій).

Використання прийомів підтримки уваги (риторичні питання, жарти, ораторські прийоми).

Дозвіл ставити питання (коли та у якій формі). Перегляд тез лекцій.

Контроль засвоєння змісту матеріалу.

Активізація мислення шляхом висування проблемних питань і розв'язку протиріч у ході лекції.

Підтримання дисципліни на лекції.

4. Лекторські дані.

Культура мовлення (дотримання норм наголосу, вимови, стиль викладу, адекватність матеріалу).

Дикторська майстерність (виразність, чіткість артикуляції, рівномірність поширення звуку по всій аудиторії).

Експресивність мови (емоційність, інтонаційне багатство, захопленість предметом).

Ораторське мистецтво (головний індикатор - формування інтересу в аудиторії).

Педагогічний такт (ставлення до студентів з повагою, неприпустимість образ, визнання своїх можливих помилок).

Уміння встановити контакт.

5. Результативність лекції.

Інформаційна цінність.

Виховний аспект.

Досягнення дидактичних цілей.

Критерії оцінювання якості семінарських занять.

1. Цілеспрямованість: постановка проблеми, зв'язок теорії з практикою, використання матеріалу в майбутній професійній діяльності.

2. Планування: виокремлення основних питань, наявність нових видань.

3. Організація заняття: вміння викликати та підтримати дискусію, конструктивний аналіз усіх відповідей та виступів, обговорення проблем.

4. Стиль проведення семінару: жвавий, з постановкою актуальних питань, викликаних дискусією, або млявий, що не стимулює думку, не викликає інтерес.

5. Відносини «викладач-студенти»: поважні, у міру вимогливі, байдужі, напружені та ін.

6. Керівництво групою: швидкий контакт зі студентами, впевнена поведінка в групі, розумна й рівна взаємодія зі студентами або, навпаки, підвищений тон, робота винятково з лідерами, байдуже ставлення до студентів.

7. Зауваження викладача: кваліфіковані, узагальнюючі чи без зауважень.

8. Студенти ведуть записи на занятті: регулярно, рідко, не ведуть.

9. Вироблення компетентностей, зокрема загальних для всіх освітніх рівнів: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, застосовувати знання у практичних ситуаціях, планувати та управляти своїм часом, грамотно спілкуватися державною мовою, як усно так і письмово, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність працювати в команді та до міжособистісної взаємодії, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

Затверджено
Протокол засідання ЦК
№__ від «__»_____20**ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ**

викладачами циклової комісії _____ на ___ семестр _____ навчального року

№ з/п	Дата, ауд., пара	Вид заняття (лекція, семінар, практичне заняття, лабораторна робота тощо)	Тема заняття	Викладач (прізвище, ініціали)	Примітка (тип відкритого заняття: пробне, показове, конкурсне, планове, позапланове)

Складено: _____ (ініціали, прізвище)
Посада

ВІДГУК ПРО ВІДКРИТЕ ЗАНЯТТЯ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача _____

Навчальна дисципліна _____

Тема _____

Дата _____ Групи _____ Курс _____ Тип

відкритого заняття (пробне, показове, конкурсне, планове, позапланове) _____

	Так	Ні	Примітка
Організаційна складова лекції (так/ні)			
Наявність плану			
Наявність конспекту лекції/навчального посібника тощо			
Відповідність робочій програмі			
Дотримання регламенту			
Використання унаочнення (перерахувати)			
Використання сучасних технічних засобів навчання (вказати)			
Використання комп'ютерних технологій (вказати)			
Рівень підготовки студентів до заняття			
Методична складова			
Науковість (використання останніх досягнень в галузі науки, технології виробництва тощо)			
Внутрішньопредметні й міжпредметні зв'язки			
Зв'язок матеріалу з майбутньою професійною діяльністю			
Застосування активних методів навчання (вказати, яких саме)			
Завдання щодо самостійного опрацювання			
Результати вибіркового ознайомлення з конспектами лекцій студентів			
Якість викладення матеріалу (ораторське мистецтво)			
Доступність			
Цілісність і логічна послідовність (вступ, основна та заключна частини)			
Культура мови, дикція			
Взаємозв'язок викладача з аудиторією			

Загальна оцінка

Досягнення мети і завдань заняття _____

Позитивні сторони, рекомендації щодо поширення досвіду _____

Зауваження, недоліки _____

Висновки (відповідно до мети відкритого заняття):

1) рекомендувати/не рекомендувати кандидатуру викладача _____ на заміщення вакантної посади _____ ЦК _____;

2) рекомендувати для поширення такі методи, прийоми, форми проведення заняття: _____

3) допустити викладача до проведення занять з _____

4) інше _____

5) Пропозиції _____

6) Посада, кваліфікація _____ (ініціали, прізвище відвідувача заняття)

(підпис)

**ВІДГУК ПРО ВІДКРИТЕ
ЛАБОРАТОРНЕ/ ПРАКТИЧНЕ/ СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ**
(потрібне підкреслити)

Прізвище, ім'я, по батькові викладача _____

Навчальна дисципліна _____

Тема _____

Дата _____ Групи _____ Курс _____

Тип відкритого заняття (пробне, показове, конкурсне, планове, позапланове) _____

	Так	Ні	Примітка
Організаційна складова заняття (так/ні)			
Наявність плану			
Відповідність робочій програмі			
Забезпечення заняття методичними вказівками (вказати шифр)			
Дотримання регламенту			
Облік відвідування студентів			
Використання унаочнення, обладнання (перерахувати)			
Використання сучасних технічних засобів навчання (вказати)			
Використання комп'ютерних технологій (вказати)			
Перевірка знань, умінь та навичок студентів (опитування, тести, розв'язування задач та інше)			
Інструктаж та видача завдань студентам			
Дотримання студентами правил техніки безпеки			
Методична складова			
Науковість (використання останніх досягнень у галузі науки, технології виробництва тощо)			
Внутрішньопредметні й міжпредметні зв'язки			
Зв'язок матеріалу з майбутньою професійною діяльністю			
Форми роботи зі студентами (фронтальна/групова/індивідуальна робота)			
Застосування активних методів навчання (вказати, яких саме)			
Активність та правильність дій студентів			
Допомога викладача студентам при виконанні завдань, надання консультацій тощо			
Завдання щодо самостійного опрацювання			
Методика організації самостійної роботи студентів та її ефективність			
Рівень набуття практичних навичок роботи			
Результати вибіркового ознайомлення з конспектами студентів (зошитами/бланками для лабораторних робіт)			

Загальна оцінка заняття

Досягнення мети і завдань заняття _____

Позитивні сторони, рекомендації з поширення досвіду: _____

Зауваження, недоліки _____

Висновки (залежно від мети відкритого заняття):

1) рекомендувати/не рекомендувати кандидатуру викладача _____ на заміщення вакантної посади _____;

2) рекомендувати для поширення такі методи, прийоми, форми проведення заняття: _____;

3) допустити викладача до проведення занять з _____

4) інше _____

Пропозиції _____

Посада, кваліфікація _____ (ініціали, прізвище відвідувача відкритого заняття)

Критерії оцінювання лекцій

1. Критерії оцінювання змісту лекції:

- ✓ мета та спрямованість лекції, її виховна роль;
- ✓ науковий рівень лекції, наявність узагальнень, які надають лекції наукову переконливість і сувору доведеність;
- ✓ уміння викладача викликати у слухачів потяг до творчої оцінки наукових проблем, що розглядаються;
- ✓ повнота і точність визначень, що формулюються, відповідність використовуваної термінології і позначень вимогам, зв'язок лекції з підручником або навчальними посібниками з курсу;
- ✓ відповідність змісту лекції робочій програмі навчальної дисципліни;
- ✓ реалізація міждисциплінарних зв'язків.

2. Забезпечення мотиваційної сторони в процесі засвоєння теми. Засоби мотивації:

- ✓ розкриття значення теми для майбутньої професійної діяльності;
- ✓ актуальність та новизна змісту;
- ✓ емоційне забарвлення викладання;
- ✓ застосування методу порівняння та аналогій;
- ✓ ефект парадоксальності та здивування;
- ✓ приклади із власної практичної роботи.

3. Критерії оцінювання структури лекції:

- ✓ наявність в лекції вступу, який містить чітке формулювання теми лекції і постановку завдання;
- ✓ логічна послідовність;
- ✓ розподіл і взаємозв'язок окремих частин лекції, що полегшують розуміння лекції;
- ✓ наявність у лекції висновків, що дають змогу осмислити лекцію в цілому, виділити її основну ідею;
- ✓ конкретність завдання до самостійної роботи.

4. Критерії оцінювання стилю лекції:

- ✓ уміння лектора чітко і ясно викладати свої думки;
- ✓ багатство мови лектора;
- ✓ уміння лектора чітко і вільно викладати навчальний матеріал без надмірної залежності від конспекту/тексту лекції;
- ✓ контакт лектора з аудиторією;
- ✓ вміння активізувати увагу слухачів;
- ✓ забезпечення можливості конспектування основного змісту лекції.

5. Критерії забезпеченості лекції наочними посібниками і технічними засобами навчання:

- ✓ наявність і якість наочних посібників;
- ✓ методичні прийоми їх використання;
- ✓ вміння аналізувати результати демонстрацій;
- ✓ використання технічних засобів навчання.

6. Раціональне використання часу заняття.

7. Додаткові критерії лекції.

Активізацію мислення студентів на лекції можна й треба забезпечити постановкою проблеми перед початком вивчення нового матеріалу або по ходу вивчення.

Обов'язковою умовою лекційного заняття повинна стати робота з опорним конспектом.

План лекції може включати максимум 3-4 питання.

Викладач має підготувати конспект лекції за планом або повний, або стисло, залежить від досвіду.

Викладач-початківець повинен писати повний текст лекції.

На етапі первинного засвоєння матеріалу, крім власне лекції (з обов'язковим конспектуванням її студентами у вигляді стислих записів) мають бути й інші форми роботи – евристична бесіда, самостійна робота з книгою або екранними посібниками. Кожний такий етап має закінчуватися 5-6 хвилинним усвідомленням матеріалу.

Наприкінці лекції викладач зобов'язаний підбити підсумки заняття й оцінити роботу студентів.

Під час лекції студенти мають скласти опорний конспект в обсязі 2-2,5 сторінки, який може бути дещо розширений і доповнений під час самостійної роботи у позанавчальний час.

Викладач повинен мати широкий науковий світогляд, володіти ґрунтовними знаннями і практичним досвідом у відповідній науковій галузі чи сфері виробничої діяльності; вміти системно, аргументовано, на належному науковому і методичному рівнях викладати в лекціях теоретичні основи навчального курсу. Його лекції мають бути глибокими за змістом і доступними за формою викладу. Викладач вільний у виборі форм, методів і засобів донесення навчального матеріалу студентам.

Критерії оцінювання практичних/лабораторних занять

1. *Спрямованість практичного/лабораторного заняття на практичну підготовку студентів.*

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно до сформульованих завдань.

Лабораторне заняття – це вид навчального заняття на якому студенти під керівництвом викладача проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди в спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого для умов навчального процесу.

2. *Реалізація основної дидактичної мети практичного/лабораторного заняття*

Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення і деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Дидактичною метою лабораторного заняття є практичне підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуття практичних умінь та навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

3. *Відповідність теми і змісту практичних/лабораторних занять робочій програмі навчальної дисципліни.*

4. *Удосконалення методики проведення практичного/лабораторного заняття:*

Методи контролю I рівня діагностують наявність знань-знайомств поверхневих теоретичних уявлень:

- фронтальне усне експрес-опитування або співбесіда: поверхнєве, динамічне, без деталізації та заглиблення в зміст матеріалу;
- програмований контроль на основі тестів I рівня.

Методи контролю II рівня діагностують якість засвоєння теоретичних знань, а також успішність їх застосування у вирішенні типових задач:

- індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу, або теоретична співбесіда;
- рішення типових задач II рівня;
- програмований контроль, побудований на тестах II рівня;
- письмові теоретичні роботи.

Методи навчання III рівня повинні забезпечувати формування системи професійних навичок та умінь. Основним методом формування навичок є практичний тренінг: систематичне повторювання певних професійних дій за заданим алгоритмом з метою досягнення стадії автоматизованого виконання.

Методом контролю практичних навичок є індивідуальна оцінка точності та швидкості виконання навичок або оцінка їх результатів.

Методом формування умінь є активний професійний тренінг ситуаційних задач, який може бути доповнений рішенням тестових завдань III рівня.

Діагностика рівня професійних умінь здійснюється на цій же основі: методом вирішення системи нетипових ситуаційних задач і частково методом програмованого контролю III рівня.